ГІРКА ПАМ’ЯТЬ БАБИНОГО ЯРУ

Людство, на хвилину зупинися.
У минуле спомин простели.
Над святою пам’яттю схилися
Тих, хто безневинно полягли.
То не небо зоряне над нами,
Не вогнів далеких білий жар, -
То у вічність світиться серцями
Бабин Яр, Бабин Яр…

Костянтин Дяченко

29 вересня - День пам’яті жертв Бабиного Яру – одного з найжахливіших символів Голокосту.

85 років по тому, 29-30 вересня 1941 року, в урочищі Бабин Яр каральні підрозділи СС вбили 33771 людину.

Літо 1941-го. Німці стрімко наступають і на 89-му дні війни, 19 вересня, вже господарюють у Києві. До цього вони «відзначилися» розстрілами євреїв Шепетівки, Бердичева, Вінниці, Кам’янця-Подільського та інших «визволених» міст і сіл, позбавивши життя майже 100 тисяч осіб.

28 вересня у Києві з’являються оголошення, в яких йдеться про те, що 29 вересня всім євреям належить зібратися на розі вулиць Мельникова та Дегтярівської, взявши із собою документи, цінні речі, теплий одяг. За невиконання наказу — розстріл. Наступного дня у вказаному місці збирається сила-силенна люду. За кілька годин багатотисячна колона у супроводі гітлерівців вирушає в напрямку урочища Бабин Яр. Згодом цей маршрут історики назвуть дорогою смерті.

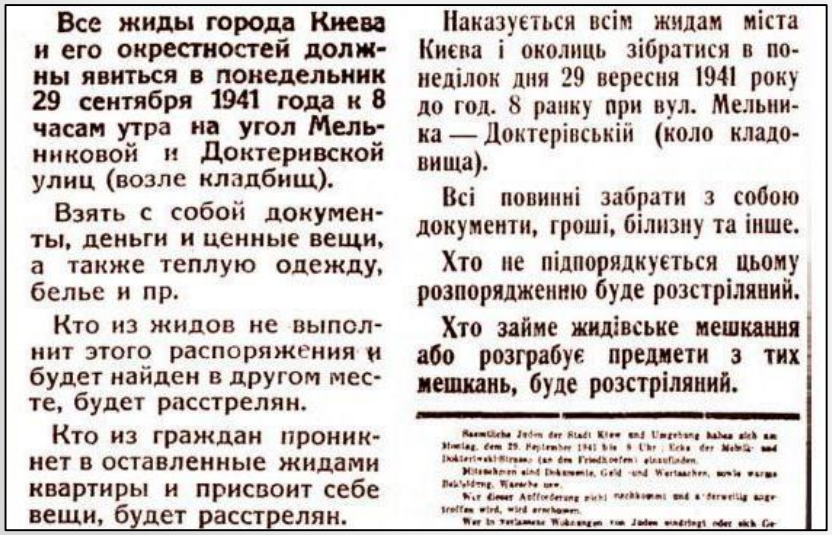

Все жиды города Киева и его окрестностей должны явиться в понедельник 29 сентября 1941 года к 8 часам утра на угол Мельниковой и Доктеривской улиц (возле кладбищ).

Взять с собой документы, деньги и ценные вещи, а также теплую одежду, белье и пр.

Кто из жидов не выполнит этого распоряжения и будет найден в другом месте, будет расстрелян.

Кто из граждан проникнет в оставленные жидами квартиры и присвоит себе вещи, будет расстрелян.

Наказується всім жидам міста Києва і околиць зібратися в понеділок дня 29 вересня 1941 року до год. 8 ранку при вул. Мельника — Доктерівській (коло кладовища).

Всі повинні забрати з собою документи, гроші, білизну та інше.

Хто не підпорядкується цьому розпорядженню буде розстріляний.

Хто займе жидівське мешкання або розграбує предмети з тих мешкань, буде розстріляний.

«Дорога смерті», якою пройшли десятки тисяч людей 29 вересня, пролягала від Лук'янівської площі вулицею Мельникова до перших воріт Єврейського кладовища, далі — на Кагатну (нині — сім'ї Хохлових), потім по Лагерній (нині — Дорогожицькій). Біля входу до Братського (Воїнського) кладовища відбирали гроші, коштовності, документи, наказували залишати речі й верхній одяг. У кінці Братського кладовища (нині — територія телевежі) люди повертали у прохід між огорожею та краєм яру. Розстрілювали на майже півкілометровому відтинку яру, який закінчувався за теперішньою станцією метро «Дорогожичі». Людей змушували роздягатися догола, спускатися в яму й лягати долілиць, одне на одного, а вздовж рядів проходили німецькі поліцейські й стріляли в потилицю. До 18-ї години того дня встигли вбити майже 22 тисячі. Інших приречених на ніч загнали в порожні гаражі на Лагерній. Наступного дня їх чекала та сама доля. Потім сапери підірвали схили, щоб земля засипала тіла, і змусили військовополонених вирівняти дно яру.

«Дорога смерті»

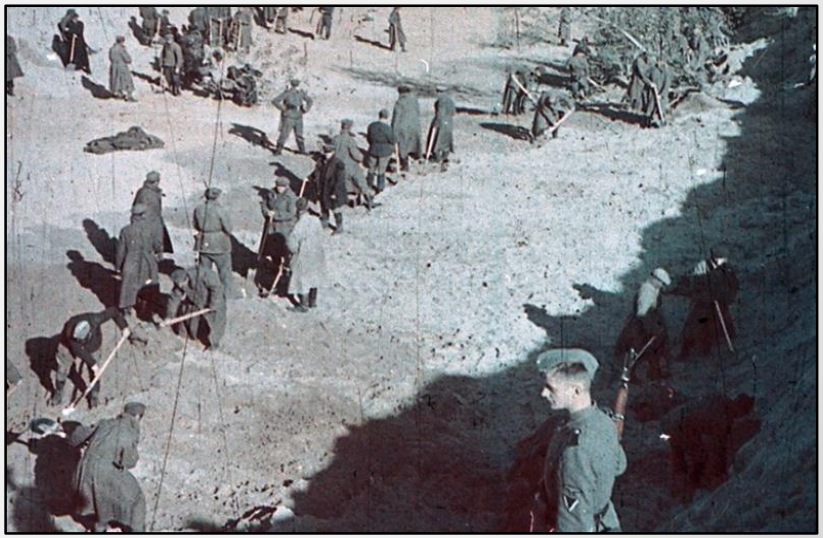

Бабин Яр. Радянські військовополонені закопують тіла розстріляних під наглядом солдатів СС. Фото з архіву Українського інституту національної пам'яті (УІНП)

Протягом двох років (1941–1943) німецька окупаційна влада та її каральні органи перетворили Бабин Яр на місце постійних вбивств. Жертвами нацистів, крім євреїв були військовополонені Сирецького концентраційного табору, українські націоналісти – воїни української повстанської армії, роми, цивільні мешканці Києва різних національностей та навіть хворі психіатричної лікарні. Розстріли в Бабиному Яру тривали аж до визволення Києва від окупантів.

До кінця вересня майже всіх розстріляних спалили, а в'язні заклали останню піч, як вони зрозуміли, для себе. У ніч на 29 вересня 1943 року вони вирвалися на волю, але врятуватися вдалося не більше як двом десяткам сміливців. Саме їхні свідчення згодом дали можливість відтворити історію знищення трупів у Бабиному Яру.

Трагедія Бабиного Яру – це не тільки фізичне знищення людей, а й спроба стерти пам'ять про них. Залишаючи Київ, нацисти намагалися приховати сліди своїх злочинів. Навіть вони розуміли, що за вчинене звірство їх чекає неминуча кара.

Бабин Яр, Київ.

Пам'ятник дітям, розстріляним у Бабиному Яру

До роковин трагедії у Бабиному Яру відкрили аудіовізуальну інсталяцію.
Інсталяцію на території урочища представив Меморіальний центр Голокосту «Бабин Яр».

В основі інсталяції – символ Дерева Життя, який зустрічається у більшості релігій та міфологій світу. За задумом митців, трагедія Бабиного Яру показує, як легко це Дерево може бути знищене, його гілки поламані. Колони простріляні сотнею тисяч куль того ж калібру, від яких загинули люди у Бабиному Яру. Інсталяція діє 24/7, і вночі крізь кульові отвори проходить світло та звук пам’яті.

На жаль, сьогодні ми стаємо свідками не менш кривавих подій, що знову розгортаються на території нашої держави. росія безжально винищує цивільне населення нашої країни, зухвало порушуючи права людини, закони ведення війни, норми міжнародного права. У розумінні країни-агресора бути українцем – найтяжча провина, підтримувати Україну – бути ворогом «руського мира».

Через те з’явилися на тілі нашої Батьківщини болючі рани: Буча, Ірпінь, Бородянка, Ізюм, Маріуполь...

Віримо, що ті, хто вчинив ці злочини, так само, як і нацисти, будуть справедливо покарані…

Трагедія в Бабиному Яру – це частина історії не лише євреїв, а й всього українського народу.

У цей день скорботи і пам’яті, ми приєднуємося до загальної печалі, співчуваємо болю та втраті.

Добірка інтернет - посилань

29 вересня — День пам’яті жертв Бабиного Яру
https://armyinform.com.ua/2022/09/29/29-veresnya-den-pamyati-zhertv-babynogo-yaru-2/

Як очевидці згадують трагедію у Бабиному Яру
https://suspilne.media/167494-cotiri-misaci-gorili-ludi-ak-ocevidci-zgaduut-tragediu-u-babinomu-aru/

Україна в часи Голокосту. Історичні факти
https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-holokost-babyn-yar-istorychni-fakty/31463537.html